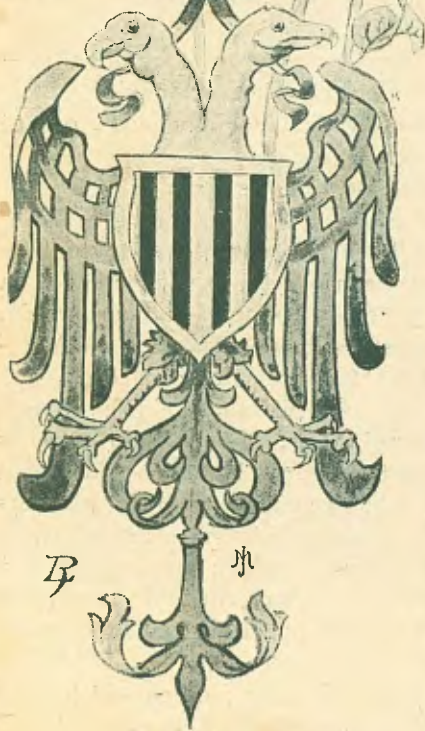

Catalunya Artística

ANY III. — BARCELONA, 30 JANER 1902.

CONCERTS DEL LICEU

Núm. 86

15 céntims

EL CONCERTISTA DE VIOLÍ MANÉN.

(Fot. de Scheurich, de Berlín)

La somera de la Rosa

NOVELETA DE COSTUMS. (*)

I.

Dibuix de Jaume Pahissa

Deu me'n re-
guard de posám
á tret de la llen-
gua d' aquellas
clas camolls,
cuan fan rengle
al mitj del carrer
tot apedassant la
camisa del de ca-
sa ó ataconant
las calsas de la

quitxallota; perque si no anés ben cubert d'una corassa d' acer, jo vos jur que 'n sortiria que no m' havia de coneixer la mare que 'm va posar al mon.

Y es que aquellas aixalabradas del botavant son capassas de posar en solfa al mateix *asparitullu*; pro aixó sí, sense cap mala intenció, ni propòsit d' ofendrer al próxim. Fan anar la llengua per por de que no se 'ls rovelli.

Aquella vesprada tenian la déria de retallar á la Rosa Claravalls, y cop d' estisora d' aquí, cop d' estisora d' allá, me li varen fer un jipó d' alló mes llamant. Y per jipóns estava alashoras la pobrissona de la Rosa, si cabalment las campanas de la parroquia tocavan á morts, perque acabava de finir el seu darrer marit! Als trenta anys viuda per quarta volta! Mireu vosaltres si estaria per jipóns.

—Gloriós sant Rafel!—feu una aixalabrada morena, recordant l' historia de Tobías, que havia sentit contar al senyor rector.

—Pro aixó es una dona, ó la Pubilla Matabens?—digué un' altra, sense cap mácula de pecat.

La sortida de la batxillera va fer tanta gracia, que ab tot y la gravetat del cas, sas companyonas la reberen ab una riallada, y uns xisclets y uns esgarips, y uns escarafalls, que cualsevól haguera dit que estavan leri-leri de trencás; mes per sort no fou així. Es veritat que tan bon punt com varen deixar de riurer, digueren ab molta devoció 'l *Pare Nostre* per

l' animeta del difunt; pro també n' es ben cert que ni 'l mateix Carracuca li treya ja á la pobre viuda el mal-nom ab que l' acabavan de batejar.

No cal dir que 'l tema de la conversa va ser desde llavoras tallar una bona casaca al cuon-dam, (encara que ja no li feya falta), y fer tirketas de la pell de la trista de la viuda, y vet-aquí que mentres estavan enfeynadas ab tan ignocent entreteniment, passá per allí un pillardás, mes traydor que la guilla, el cual, segons malas llenguas, anava pera conco.

No he pogut esbrinar si aixó seria veritat; pro lo cert es que als trenta cinch anys encara no havia prés el determini de carregar sobre sos muscles la creu del sant matrimoni.

—Apa, Sebastiá—va dir l' aixalabrada moreneta—si ara no 't determinas home, cuan ho farás?

—Fuig d' aquí, cap cigrany—feu un' altra—El Sebastiá no es plat de quinta taula.

—Mentres la vianda no hi manqui, qué té mes la primera que la quinta?

—Ca, xiquetas! Si no es aixó.

—Y doncas?

—Es que 'l pobre benaventurat te tant de bon cor, que per res del mon voldria dar á la Matabens la pena y desconsol de gicarla viuda.

—Y 's pot saber, bayjocotas, qui es la Matabens?—preguntá l' aprenent de conco.

—Qui vols que sigui, home de Deu? Coneixes tu en tot el mon, fora de la Rosa, cap mes dona que als trenta anys hage donat la bola á la miseria de quatre marits, y ab tot y tantas tribulacions com la pobrissona n' haurá passat, quedar mes fresca y pubilla que may, y disposta á matarne quatrecents, si quatrecents se giquen enlluhernar per la llumeneta de sas hisendas?

—Apa, home—feya la morena—T' hem d' enterrar ab la palma de las verges?

—Palma per palma, Sileta, mes m' estim la de verge que la de martyr—respongué 'l Sebastiá, tot fent la mitja rialla.

No sé del cert si portavan cua ó no 'n portavan las xansas de la Sileta, ni si la resposta del Sebastiá tenia mala intenció, pro si que diré que la morena li va donar una mirada d' aquellas que Deu vos en guard, y que al veureho sas companyonas, ab tot y bregar d' alló més pera no esclafir una riallada, al cap y á la fi la descapellaren tan franca y repicada, y

(*) Aquesta bonica noveleta obtingué l' únic Accessit al Premi III en el Primer Certamen Literari-Musical de CATALUNYA ARTÍSTICA.

L'AUBADA, PER MAS-GOUMIERÉS.

ab uns xisquets y contorsions que talment, dava gust de véureho. La Sileta, encara que un bon xich tart, també 's va posar á riurer, mes no sens avans haverse enrajolat d' alló mes, y el Sebastiá, sense afegir paraula, va fer sa vía, tot cantant baixet aquesta cobla:

Les pubilles ronquen, ronquen;
les cabaleres no tant.
Per qué ronquen les pubilles?
Per que tenen mes cabál.

Cuan el pillart va acabar la cobla era ja

lluny del rengle de las comares, y la Sileta, ab l' intent de que la sentís, li va engegar ab tot l' espinguet de sa veu femella, aquesta xurriacada poética-bilingüe:

Encara que tu no quieras,
morros de setrill de pobre;
encara que tu no quieras
mi pare será tu sogre.

—¡Assessina!—clamaren sas companyonas,
tornant á riurer com si may ho haguessen fet.

—Jo!... Jo assessina!—feu ella aixecantse

d' una ravalada, mes roja que un pigot y sen-
se adonars de que feya coneixer que encara li
dolia lo de *la palma del martyr*.

—Doncas, Pubilla Matabens.

—Recodony!—cridá tot pegantse una bella
fliscada als voltants del pandero.

—Així 's comensa, filla, així 's comensa...—
feyan las altras sens gicar de riurer.

—Y qu' es lo que comensa així?—digué tra-
yent foch pe'ls caixals, encarantse ab la que
tenía mes prop y com si anés á tréureli 'ls ulls
ó arrencarli 'l tatxó—

—No dius que aquell morros de setrill, per
mes que no vulgui, rosegará per sogre á ton
pare?

—Y com t' has de casar ab ell si no matas al
teu home?

—Mira, Sileta, potser que encara la Mata-
bens te 'n donará alguna llissó, si li demanas
ab bons modos.

—Es que jo no he volgut dir aixó, sabeu? Es
que, ó jo podré poch, ó aqueix conco del cabás
se casará ab la Pubilla, perque mori corsecat
com han mort els quatre bens que 's casaren
ab ella pera donars bona videta.

—Que no!

—Que us hi voléu jugar?

—Que no!

—Ay recodony! Que sí, que sí, y que sííí!...

Y dihent aixó tot baladreja, se dava unas
fliscadas á las cuixas, que com las pobrissonas
no hi tenian culpa, talment feya llástima de
veurer com las ataconava.

II.

Aneu á sevre com esdevingué, si be es veri-
tat que no crech que valga la pena de trencars
el cap pera esbrinarho; pro lo cert es que enca-
ra la boca petonera de la Rosa feya 'l ploricó,
si per cas algun babau li esmentava la falta
que devía ferli el darrer marit, cuan el Pere
Llopis, famosissim casamentier del poble, va
posars á la batarola que s' havían de casar
l' Estudiant y la Pubilla Matabens, ó ell podría
poch, perque vaja, la pobreta, tan sola, tan
sola y tan xamosa, feya condol.

Es de saber que ab el mal nom de l' Estu-
diant era conegut el Sebastiá, desde que ha-
vent penjat els hàbits á la figuera gicá las
aulas de l' Universitat ceriverina y se 'n entor-
ná al poble de Montalbá, pera donars la gran

vidassa del cavalier de casa acomodada, que
renuncia al dret de tenir una familia per no
haver de carregar ab el deber de mantenirla
ab la suor de son front.

Y vos dich de bó, de bó, que 'l Pere Llopis
era un casamentier que no se 'n coneixia d' al-
tre que li passés la má per la cara en tot el Pla
d' Urgell, perque cap com ell pera deixar lo
seu á recó y gastar passos, saliva y manyas,
cuan l' escometía la dèria de que un conco ha-
via de deixar de serho. El desdítat á qui li
tocava aqueixa sort, ja podia fer lo que vol-
gués, que á la fi y al remato, no tenía altre
remey que ajupir el cap perque li posessen el
jou; y es que 'l Pere tenía la perfidia de la mos-
ca que s' aficiona á la closca d' un calvo; y sas
retóricas eran d' alló que no s' ha vist en un
advocat de peu de marge. Lo qui no 's donava
per la rahó, s' havia de donar per mor del mal
de cap.

JOSEPH M.ª PALLÉS ALIER.

(Seguirá.)

Al "Orfeo Catalá" (1)

Rossinyolets cantayres,
bons rossinyols,
que'l cel de Catalunya
ompliu á vols,

á las ombras d'Ausona
poseus, si us plau;
rebeu dels nostres llavis
el bès de pau.

Alseu vostra Senyera
brillant com l'or,
canteu assi una estona
la Fé y l'Amor.

Els sospirs de la Pátria
son vostres cants,
els cors que mes els sentin
serán mes grans.

MARTI GENIS Y AGUILAR

(1) Aquesta poesia fou escrita ab motiu de l' anada á
Vich del "Orfeo Catalá" y guardada inédita per son autor.

El calor dels petons.

Aquell dia el cel estava ras, blavíssim, sense la boyra que l'havia amagat tant de temps. Un ayre de rosas senyalava la bonansa propera, deixant un frisament de vida aromosa, en l'ample finestral d'una de las casas més patriarcals del poble.

La Lluisa y l'Ignasi estavan asseguts en dos

balancers, un devant de l'altre, prop del finestral; ell, estrenyía entre sos dits un cigarro ab faixeta y contemplava els espirals de fum que fugían enlayre; ella apoyant el colse demunt d'un llibre, sostenía ab sa carnosa ma la galta dreta; els dos sugestionats per l'hermosor del pahisatje que 's descobría sota aquella blavor lluminosa y esperansadora.

El camp deixondintse del somni hivernal des-

EL VESPRE, PER MAS-
GOUMIERES.

pertava misteriosament; els atmetllers despedían olor de Primavera ab sa floradissa blanca y aromosa, comensant á verdejar alguna que altra fulla ab un vert alegre, primaverat. Las geladas ja no sovintejavan, completant el cuadro, l'ample cinta de gel que vorejava las montanyas vehinas, ara irisada per reflectes de llum, ara blanca, ab una blancor puríssima, immaculada.

Aquell día el Sol s'alsava magestuós, enlunhador y els seus raigs espléndits arrencavan als llagrimalls de glas, entonacions d'Iris; els fils de llum, se trencavan en l'aygua gelada despedint irradiacions mágicas, fent esclatar una petita font d'aygua de gel, que, remorejant frescament, s'escorría fins á abocarse en la fondaria d'un gorch velat per ombras impenetrables.

La Lluisa y l'Ignasi no podían distreure els ulls de la finestra, sentint la joventut del temps, l'alegría lluminosa d'aquell cel inundat de claror de Sol, del Sol espléndit que fonia las darreras neus congeladas.

Els s'havían estimat; ¡cuantas oracions d'amor havían sortit de sos llavis vora aquella finestra! Era una felicitat passada.... que recordavan, paladejant la seva dolzor benefactora.

Lo cert es, que feya temps que s'havía ennuolat aquella Primavera. L'indiferencia més freda, havia vensut aquells cors joves. En un y altre semblava que s'hi haguessen gelat aquells sentiments.... allunyantlos insensiblement. Ja en las sevas paraulas no s'hi traspua va aquella passió vibrant, nascuda al calor d'una vida jove... més aviat reflectavan una fredor íntima... ensopidora.

Aquell día al veure com el Sol los saludava comunicant vida y joia als átomos del ayre, sentiren desvaneixer un xich aquell fret d'esperit. L'Ignasi, dominat per la impressió eléctrica de la bonansa, sentí que 'ls seus nirvis despertavan, que la sanch resseguía sas venas ab més fortaleza, y goytant á la Lluisa, trobantla més hermosa, en un esclat de passió esclamá:

—¿Per qué, Lluisa, si el día ens brinda alegría, nosaltres no hem de gosarla? Vina Lluisa, agáfat.

La Lluisa dominada pe 'l mirar dols del seu aymant, deixá 'l llibre demunt d'una tauleta de centre y donant el bras á l'Ignasi se plantaren devant del finestral, ressucitant horas de felicitat.

—Gosém, Lluisa, d'aquesta benhaurada esperansa que manté 'ls cors dels joves: no podém esser ingrats ab la Naturalesa; ella 'ns convida á gosar de l'espectacle, donchs gosémlo y no pensém més en el fret ni en els días grisos: ara pera coronar nostra resurrecció, permetem Lluisa...

Y ella, no poguent resistir l'exuberancia de vida que en si porta un día seré y l'abatiment d'un dolor quiet, silenciós, que's cambia ab una felicitat anyorada, s'entregá... y els dos caparrons se juntaren, mentres ell estampava un petó fort y ardent en l'ample front d'ella... que 's cubrí d'una rojor hermosa.

En aquells moments, s'obrí la porta de la cambra y aparegué l'Antonia, una velleta, que tenían pe'l servey de la casa feya una renglera d'anys. Al entrar, s'havía adonat de la posa qu'havían prés l'Ignasi y la Lluisa.

Y dissimulant, se'ls apropá, rodejantlos ab els seus brassos y tot prenent la figura d'una fada mágica, digué, deixant florir en els llavis una rialleta maliciosa:

—Mireu fills meus, com el Sol petoneja aquella neu de la montanya..... Els petons d'amor sempre son ardents; estimeuvos com el Sol estima á la Terra.

L'Ignasi y la Lluisa comprenent l'idea, se miravan y mentres en las hermosas galdas d'ella s'hi marcavan dos clotets, ell deixa escapar una rialla sorollosa, plena, associantse á l'alegría d'aquell día primaverat, que trencava el glas de dugas ánimas.....

FRANCESH OLIVES SIMÓ.

Nota d'hivern.

Ja s'atansan els dias del hivern
ab son róssech de neus y de tristesa,
els arbres despullats trémén de fret;
anémse'n cap al mas, esposa meva.

Anémse'n cap al mas; prop de la llar
esperaré pacients la primavera,
ab sa onada de cants y de perfúm
que com rosada, embellirá la terra.

J. NOVELLAS DE MOLINS.

Vilallonga de la Salanca [Rosselló]

(ROSSELLONÉS)

La Salanca es la part, de la plana rossel·lo-
nesa, estesa desde Perpinyá fins á la mar; la
terra hi es baixa, humida, barrejada de salobre;
se veu que la mar, temps ha, ha passat aquí.

Camps y vinyers s'hi veuen qu'es d'un pler;
d'un cap del any al altre, tot hi es verdejant;
aqueixa terra de bonansa es clapejada de po-
bles, per hont se serven las costums, bones y
sensilles, de la vida pagesa. Demés d'aqueixes
poblacions es la de Vilallonga, quina iglesia es
de visitar; la portalada ogival, lo campanar
fortificat, ja fan bona cara, y pel dedins hi ha
unes inscripcions interessants.

*
**

A la capella de Sant Joseph (era l'altar major
de l'iglesia vella), s'hi veu posada al sol, una
llosa mortuoria; en grosses lletres, hi ha escrit:

M E M E N T O
R^{UM} BERENGARII
AMILL SACRISTA
ANIMA · EJVS
· REQUIESCAT
IN PACE ·

y tot al entorn de la llosa, ab prou feynes se
veu aquesta altre inscripció, en lletres menu-
des, de gòtica:

Lo 27 · del · mes · de
setembre · lañ · m · cccc · xxxix · nou ····· luntats · del
molt · honorable · moss ·
.....Amyll · sacrist..

Donchs lo fregadís del marxar ho ha casi tot
esborrat; l'inscripció entera. deya: «Lo 27 del
»mes de setembre l'any 1449, feu Deu ses vo-
»luntats del molt honorable mossen Amyll
»sacristá de lesglesia de Sant-Marcell.» Sant-
Marcel encare es un patró del poble de Vila-
llonga, y es pintat á la vidriera de la fatxada
de l'iglesia.

A la capella del Christ (hont hi ha també la
pila de batejar), una altre llosa mortuoria, del
tot conservada, aqueixa, es posada drete, á la
paret; porta una efigia de sacerdot, y tot al
entorn aquesta inscripció:

Anno Dni : m ccc xx.iii : x : xi

febroarii obiit : 6 : Maris Sacsta de Uillaló

ga : cui : 6 : Maris canonic? Majori

car? ej? nepos i ecca d Uillaloga suu institut anivsarín.

Tenint en compte aquestes abreviacions,
Sacsta per sacrista, *canonic majori* per cano-
niens majoricarum, *ej* per ejus, *i occa* per *in*
ecclesia, sun institut anivsarín per suun insti-
tut aniversarium, ho llegirem:

«L'any de Nostre Senyor 1323 lo 10 de Ka-
»lendes de febrer se morí Guillém Maris sa-
»crista de Vilallonga, per qui En Guillém Ma-
»ris Canonge del regne de Mallorca, son nebot,
»en aquesta iglesia de Vilallonga va instituir
»un aniversari (de misses.)» Aquesta pedra es
una de las pocas que recordi encare, á Rosse-
lló, la passada época del reyalme de Mallorca.

A la sacristia, prop de la finestra, hi ha tam-
bé una pedra marbre, á la paret, que diu, mitj
en catalá, mitj en llatí:

: frat : Ioás : Duc : me : fexit : fier
: lais : m : cccc : vii

(frater Joannes Duc me feu fer l'any 1407).

*
**

A Vilallonga hi vaig trobar el bó del senyor
rector Mossén Vilar, un literat aficionat á las
coses catalanes y á las obres de mossén Ver-
daguer; tot soviny m'ha ensenyat las bonicas
coses que sab, y que recull del popular; Deu lo
guardi molts anys amb salut y alegria.

JULES DELPONT.

Perpinyá, Janer 1902.

El físich.

I

Era l'Estiu y la terra brunzia
amarada de sol...

Era l'Estiu y las roncás cigalas
cantavan tossudas la seva cansó;
la cansó de las fruytas madura,
la mandrosa cansó del repós...

El poble s'adormia plé de llúm
y de vida serena ..

Y el tísich, el malalt de cós y ánima
el malalt de ciutat, ab els ulls tristos
enlluernats de sol, sortia á rebrer
las besadas ardentas de la vida;
d'aquella vida fecundant, extesa
per la terra vibranta...

El pobre tísich
caminava esblaymat, la cara groga
y els ulls mitj aclucats...

Y s'aturava
á cada pás, com impotent...

Sos llavis
eran contrets per un extrany somriure
gelat á mitj florir... y devegadas
aquells llavis febrosos, se movian
com somniant un bés...

Petóns de dona,
petóns de dona desitjats!

Vosaltres
hauriau retornat la vida al pobre...
al pobre somniant de fochs qu'abrusan!

Y el tísich avansava poch á poch
sense cap esperansa...

Ay, trista joventut que t'has marcit
cuán tot just esclatavas!...

Y el tísich avansava poch á poch
sota'l cel blau plé de cansóns y flayres.

II

De sobte, una visió blanca y hermosa
fá somriure al malalt joyosament...
Una dona ben jove li enrahona
consoladorament...

Li enrahona del Sol y de la Vida,
dels aucells y las flors;
li parla d'esperansas que floreixen
y de las grans promesas del amor...

Li enrahona de tot aquella dona
ab sa veu palpitant...
Y el tísich se l'escolta... y pensa en l'altra,
en l'altra dona que desitja tant!

Y somriu... y somriu... Y parla y parla
com infant tremolós,
y torna l'esperansa en aquell' ánima...
Y caminan tots dos...

Y caminan... y el cel sembla mes blau,
y l'ayre mes suau
y la terra mes verda...
Quin consól per tots dos poguer parlá!...
Ella somnia ab l'estimat llunyá
y el pobre tísich ab l'amor llunyana.

III

L'Estíu ha finit
y la terra es grisa;

L'Estíu ha finit
y els malalts sospiran...

Las fullas del bosch
cauhen poch á poch;
cada fulla morta
es malalt que mort...

El tísich va morir-se á la ciutat
en l'hora de la posta
y d'aquella agonia fou consól
el recort lluminós d'aquella dona...

L'Estíu ha finit
y la terra es grisa;
els enamorats
d'anyoransa's migran...

Tornan á ciutat
á cercar l'aymat,
l'aymat ó l'aymada:
l'amor somniat,
l'amor somniada...

La dona va párlar al estimat
del dolorós malalt qu'acompanyava...

Li va dir qu'aquell rostre decandit
era imatge del rostre qu'estimava...

Y l'estimat esgarrifantse tot
besa'ls llavis vermells de l'estimada...

Y aquell petó d'amor victoriós
va fondre'l pensament esgarrifós!

ANGEL MONTANYA.

El rayer.

Las crestas dels Pirineus se veuhen blancas
de neu. El rayer espera alegroy el desglás
pera tornar altre cop á la tasca de guiá son tí-
mó riu avall.

Be prou que 'l coneix el riu Garona, el No-
guera-Palleresa; el Ribagorsana y l'Ebre; tot,
tot ho ha recorregut el bon rayer; sas encon-
tradas las ha apamadas una per una.

No hi ha cimall de montanya qu' ell no la
miri com germanona; per aixó es rayer y riu
avall sempre va saludantlas com bonas guías
y companyas de sa vida.

Avall, sempre avall, las vigas ó taulóns de
cuatre ó en vuyt va baixant, entonant refi-
ladas cansons que 'l xop del tímó al aygua fa
que corrin mes depressa pera guiá son camí
solitari en mitj d'escabrosas montanyas ahont

sols hi viuen las frés-tegas áligas y els corps que sols esperan el moment oportú pera devorar la carn del pobre pastor que 's pert en aquellas tenebras.

Las maynadas d' o-vellas y moltos s' hi veuen pe 'ls cimalls com un anar y venir de formigas.

El pastor porta un bon guardiá pera cercar als llops femolenchs que 's presentan á son entorn. Mes de quatre vegadas son tants els que 's veuen, que 'l bestia s' esvalota y no hi valen gossos per l' abordatge ni tampoch el *Ru xiqué* que crida el pastor pera aplegarlos. Sempre n' hi ha un que 's pert estimbantse per las penyas.

Aixó el rayer ho ha vist moltas vegadas condolguentse d' aquell fi selvatje que veu en mitj del desert.

Y altre cop, desgla-ssada la neu dels Piri-neus, el rayer deixa son casalot y la familia, y ben provehidas las al-forjas de recapte, segueix aquella corrent d' aygua encara rojen-ca que dona vida....

ANTON N. CASTELLS.

ESTUDI, PER RA-MON CASAS.

Uleuger repàs de literatura y Arts portuguesas contemporáneas ⁽¹⁾

CAMILLO CASTELLO BRANCO.

Garrett, Herculano, Rebello de Silva, Mendes Leal y 'ls seus émuls Andrade Corvo, Gomes d'Amorim y Arnaldo Gama, no havían gayrebé conreuhat altra cosa en el camp de la prosa literaria, que la forma històrica en la novela. Un extraordinari geni peninsular, Camillo Castello Branco, conreuhá no solsament aquesta, (*O olhe de vidro, Luta de gigantes, O Judeu, O Regicida, A Filha do regicida, A coveira da martyr*, etc.), si que també totas las altres, fins las que va combatre, com pera demostrar que, romànticas, realistas ó naturalistas, comprenía totas las escolas y que, si no las admetía totas, sabia ser superior en l'aplicació d'alguna. Els versos de Camillo Castello Branco dominats, encara, pe'l sentimentalisme dels poetas de 1850, portan una espontaneitat tan marcada y conservan tal discreció y sobrietat en la paraula y la frase, que poden arrengrer sense anacronisme al costat dels de Guilherme Braga y Anthero de Quental, dos poetas de cor, pero ab menys sentimentalisme que aquell, y més brusquetat que aquest. No obstant arrastrat per la corrent que s'emportá 'ls cantors del romanticisme, en la darrera época de sa vida, desdiu, en forma crua y escéptica, son treball poétich de juvenesa. Aquest home no es un literat, es una literatura. Las sevas obras reunidas constitueixen una biblioteca triadíssima, que representa una llarga y seriosa evolució del desenrotllo, creixement y decadencia d'un período literari, essent, pera els estudiosos la més complerta escola de bon dir.

(1) Vegis els anteriors articles publicats en els números 78, 79, 81, 83 y 84 de CATALUNYA ARTÍSTICA.

Un dels més grans serveys que la llengua y la literatura deuben á Camillo Castello Branco, es haver generalisat termes solsament coneguts en apartadas vilas y islats llogarets; haverne creat alguns atenentse als processos legítims de la derivació y acomodació, y haverne reviscolat d'altres que, boy deixantlos al oblit, arriban á tornar pobre un idioma. Aixís ho feu el nostre gran Jacinto Verdaguer en sos colossals poemas, donant vida, y fentla científicament bona, á la parla de montanya, la veritable parla que trasmetentse de pares á fills, conserva el giro de frase y 'ls matisos apropiats dels que, vivint en els apartats alberchs de las boscurias ó en las payrals masías de las planas, ni han après rés extranger, ni han rebaixat l'hermosa deixa dels seus avis, enquibinthei mots capritxosos y extranys, quin únich servey es empobrir la rica parla catalana.

El teatro tingué un ferm puntal en Camillo Castello Branco; (*Espinhos e flores, O Condenado, Justiça, O Marquez de Torres Novas, Agustim de Ceuta, Lágrimas abençoadas*, etcétera) son mostra brillant deson talent de dramaturg. Polemista distingit, prò crudel y terrible; erudit dels més escrupulosos; crítich sincer; Castello Branco, de viure en un medi més favorable á son geni, en un medi més ample, hauría igualat la gloria d'un Dumas y potser la d'un Balzac, als que tal volta aventantjava en l'istil, reposat y profund; en el símbol, clar y lluminós, com hereu de sos antecessors en la época ultra-romàntica; y, essent, á la vegada, precursor involuntari dels escriptors naturalistas, als que deixá mostra admirable en *Eusebio Macario*.

La necessitat febrosa de son cervell de produhir y produhir molt, (la bibliografía total de sas obras, comprén *doscents xixanta dos* volums!), va obligarlo, desde 'l moment que no s'avenia al paper d'un senzill *faiseur*, á crear, per comptes de la novela històrica de tan treballosa execució, l'anomenada de costúms ó novela burgesa. Aquí 's feu gran, immortal. No es com á polemista, ni com á poeta qu'ell guanyá sa merescuda corona literaria: ho deu á la Novela, y en la Novela concentrá 'ls més brillants resplandors de son talent únich, impriminthei 'l sagell profundíssim de sa poderosa personalitat. Aquesta es el cervell de sa obra literaria, lo que l'aixeca á una gloriosa y extraordinaria alsada. Entre 'l Romanticisme y 'l

Naturalisme, crea una transacció pràctica, marca y senyala una fetxa memorable en las letras portuguesas del passat sigle. D'entre la barreja social de tipus, inverossímils y imaginatius uns, producte de la observació altres, poetes incomplets, caràcters de melodrama, despreocupats de *vaudeville*, ell ne treu una imatge complerta, y sobre tot pintoresca, vibrant, fidel mirall de la societat contemporània seva. Presenta y desenrotlla tésis d'un alcáns vastíssim que posa en boca de sos personatjes, (*Onde está a felicidade?*... Memorias de *Guilherme d'Amaral*, etc.) més, caràcter escéptich, se li comprén una insuficiència marcada, en l'análisis psicològich, pró resta admirable en el dialech, la narració, el desenrotllo dels aconeximents en una situació tràgica, la representació objetiva del Amor, (*Amor de perdição*), las explosions y arrebatats subjectius dels gelos y la túria (*Críticas do Cancioneiro*).

Temperament nerviós, sentimental al fondo, més, naturalment sarcástich, (*O que fazem as mulheres, Doze casamentos felizes*) amagat dessota la careta d'una original misantropía, pessimista fins al suicidi després d'haver sigut cristiá fins á volguer ordenarse sacerdot, no arribá á fer de la novela, malgrat y sas diferents aptituts, avuy una *sátira*, demá una *elogia*.

IGNASI DE L. RIBERA ROVIRA.

Thomar (Portugal).

*
**

D. Ignacio de L. Ribera y Rovira (*)

Lisboa 7 dezembro 1901.

Meu caro confrade:

Recebi tudo-os versos com o seu retrato—que de passagem o direi-me faz lembrar o meu saudoso amigo e distincto escriptor Julio Cesar Machado,—e quatro numeros da magnífica Revista catalá "CATALUNYA ARTÍSTICA"—mas o que en não recebi ainda, foi despacho d'um requerimento que fiz a Deus Nosso Senhor para me acrescentar o numero de horas ao dia, afirm de en ser puntual nas mihas correspondencias. Como naturalmente a elle lhe acontece o mesmo que a mim, —falta-lhe o tempo, e por isso ainda não resolvem o meu pedido.

O tempo... E' o caso de dizer com o Hamlet:

That is the question

(*) Aquesta carta la publiquém pe'l valiment que te á Portugal son ilustre autor y per estar dirigida á nostre intelligent Corresponsal literari, distingit escriptor que ha posat en bon lloch la nostra Revista entre la gent de letras portuguesas.—N. de la R.

E por isso não lhe poude dizer nada acerca do seu livro, "Mos tres amors" que eu não entendo tão bem como se fosse em hespanhol. O catalão conhece-o mui pouco, nunca o ouvi. Acho a sua linguayem harmoniosa, vibrante, musical e, deixe-me dizer-lhe aquelles seus versos da Pastora da "Flor de líri blau;" acho-os deliciosos. Aquella

Hermosa pastora
que tens aymadors

dá-me uma impressão de versos antigos nossos; d'aquelles formosos idyllios rusticos da transição dos trovadores para a Renascença. Toda esta poesia peninsular tem um ar de familia no lyrismo, que é o característico da raça. E que elle se mantenha isento das influencias do Norte é o meu desejo.

Meu caro poeta: conversaremos *más despacio* noutra dia; hoje não tenho tempo para mais.

Mando-lhe pelo correio um estudo meu—o último publicado,—e com isto me assigno

Servo e cofrade obgdo.

ZACHARIAS D' AÇA.

La flor dal oranger.

LEMA:

Malhaja l'amor, pobras floretas!

Com si encara's brecessin á las brancas,
un pom de flors ben blancas,
de flors del orangé, espill de pureza,
sobre'l pit d'una verge desposada
se gronxan al sospir de sa tendresa

Mes al finir el día
de fresch que aquell pit n'era,
se'n torna xardorós,
y las flors que al matí, tendres y frescas
els ayres enflayravan,
al cap-vespre son totas coll-torsadas
per foch d'amor tan gran.

A la cambra nupcial, la verge entrada
li cau el pom de flors.
No'l cull pas la muller amorosida,
perque son cor somnia
petóns y esblayms d'amor.

Y en amorós desfici
la dona vers l'aymant se precipita
com corra el cos llensat al precipici.
Y á son camí trepitja
la flor del orangé, tota marcida.

¡Quin ay, d'entre perfums, la flor sospiral
¡Quin ay tan dolorós, pobra floretal
mes ella no'l sent pas, la dona aymada;
mes ella no'l sent pas, muller felissa.

Al sent-demá, las flors, no hi son per terra,
que un ángel piadós las ha portadas
á un lloch hont hi ha l'amor que no profana
de la flor d'oranger la gran pureza.

MAGÍ SANDIUMENGE Y PUIG.

ROMEA

El cor del poble, d'Ignasi Iglesias.

Del empenyo decidit que mostra l'Iglesias en volguer simbolisar exclusivament en el poble sentiments que 's troban ab igual intensitat en totes las classes socials, ne prevé, al nostre entendre, el gran defecte generador de tots els altres defectes secundaris que 's troban en la seva nova comedia dramática.

Lo primer que's nota desseguida en *El cor del poble*, es que'l drama—l'essencia del drama—queda pàl·lit y en segón terme. La lluyta dramática, la veritable lluyta palpitant que hauría sostingut en *Fidel* si la mare natural—ab tot el seu amor ressucitat—s'hagués presentat en escena devant dels pares adoptius tot sacrificis y bonesa, ha sigut refugida per l'Iglesias ab molta habilitat. El drama—l'essencia del drama—tan bellament exposat en el primer acte, queda ofegat pe'l prejudici del autor de fer, avans que tot, obra social...

Hem indicat que l'exposició, lliure fins á cert punt de prejudicis, va directament al fons de l'assumpto. Per aixó donchs el primer acte es el millor, el més humá y el més sincer. Es rich de color y els personatjes hi son apuntats ab valentia. El cuadro 's presenta ab molta naturalitat y interessa vivament. Sino recordessim l'entrada d'aquell emissari—que l'autor ja comensa á tractar ab certa prevenció per preparar l'efecte final, y algú que altre *discurs*et d'en *Fidel*, aplaudiriam definitivament aquest primer acte.

Desde el segón acte, el drama se desvia per complert. No negarém que la lluyta surgida entre *Madrona* y *Passarell* siga portada ab gran coneixement del cor humá. Pero lo que si dihém, es que el nou giro que pren l'obra es de tot punt imprevisit y ens fa oblidar lo essencial pera fixarnos en un dels accidents que, per just y hermós que siga, may te prou interés pera omplonar tot un drama, que, de no haverse desviat deuria ser en l'ànima del fill y no en l'ànima dels pares adoptius.

Y que no se'ns diga que un home sincer, digne y inteligent—tal com en *Fidel* de l'Iglesias—no lluytaria en las mateixas circumstancias... Lluytaria, y de ferm... Notis que no preteném resoldrer si's decidiria á continuar entre els que l'han format, rebutjant á la mare natural, ó si's llenxaria amorosament als brassos d'aquesta, perdonatla... L'únich que fém constar, es que un *Fidel* de carn y ossos no contemplaria pas ab tanta passivitat lo que li passa y duptaria—de cor y d'inteligencia—avans de decidirse definitivament per un dels dos camins. Aixó de quedar passiu el fill y portar tota la lluyta als pares adoptius, podia ser molt convenient pe'ls fins de l'Iglesias, pero es oposat á tota realitat humana.

El tercer acte de *El cor del poble* es el més feble. Totas las preocupacions ab que ha sigut conduhida l'obra, ja no poden dissimularse y esclatan llastimosament. El cambi de l'enviat, encara que ja's presentia, sorprén per lo melodramátich y es un d'aquells recursos escénichs de que deuria apartarse sempre un autor del talent de l'Iglesias. El cambi injustificat de *Don Tomás*, resolt el drama—Es dir, resolt el drama surgit entre els pares adoptius, y que, en resúm, ve á ser l'únich verament interessant de *El cor del poble*.—La *Madrona* veu que *Don Tomás* es dolent y muda tot seguit de manera de pensar y de sentir... sense preocuparse en considerar que també podria succehir que *Don Tomás* fos un malvat mentres que *Donya Isabel* fos una dona arrepenyida y enlayrada per l'amor de mare... Perque, quina culpa té *Donya Isabel* dels pecats del seu procurador?...

Tot aixó no ho pensa la *Madrona* y menys ho pensa l'autor, que no sols veu á *Don Tomás* com á plena personificació de *Donya Isabel*, sino que sembla que'l considera també com á simbol de una classe social. Y li engega per boca d'en *Fidel*, un enfilall d'apassionats insults—com alló de la guardiola y l'esponja—que, vaja, poden engrescar al públich, pero revelan una falta de serenitat y de sá criteri que desdiu de tot artista sincer y de tot pensador profund.

Pera acabar, repetirém lo que al comensament apuntavam: que dels osforsos del autor per concedir exclusivament al poble sentiments generals, ne venen molts dels defectes de l'obra. La poca intensitat y desviació sobtada del drama, no reconeixen altra causa. Y per qué el tipo de *Don Tomás* resulta d'un amanerament tan gran que sembla tot un *traydor*? Y per qué en *Fidel* esclata tot sovint en lirismes més ó menys justificats y més ó menys oportuns? Per las mateixas rasons... ó no n'hem sabut veurer d'altras.

En resúm: que si l'Iglesias no s'hagués preocupat tant dels accidents de l'obra y hagués presentat el cas lliure de tota composició rebuscada, el drama hauría guanyat molt y hauría convensut, cosa que ara no consegueix ab tot y els bons desitjos de l'autor.

L'execució fou ajustada y ben dirigida. La Monner y en Borrás, molt bé. En Soler, com sempre. Als altres, un aplauso per la seva discreció.

P. CREHUET.

*
**

Diumenge passat á la nit, després de la representació del popular drama del malaguanyat Frederich Soler (Pitarra), *Las enras del mas*, va tenir lloch la represa en aquesta temporada de la xamosa comedieta de nostre Director senyor Ayné Rabell, *Els amichs portan fatichs*, que com sempre va esser celebrada pe'l públich. Van riures sorollosament els molts acudits que la obreta conté, y ab satisfacció poguerem observar que cuan un'obra te base sólida, com dintre del seu género te aquesta comedieta, no 's rovella tan facilment en la memoria dels artistas que la despenyan, ja que aquestos, com las senyoras Delhom y Clemente y els senyors Goula, Santolaria, Manso y Ros (els mateixos que la estrenaren fá tres temporadas en el propi teatro) la jugaren diumenge ab molta naturalitat y vis cómica.—S.

† Dilluns va tenir lloch el benefici del popular primer actor l' Enrich Borrás que obtingué molts aplausos, varis presents y un plé á vessar.

L' «Orfeo Pamplonés» á Barcelona

Brillantíssim aspecte oferia el teatro de Novedats la nit del divendres día 17; numerosíssima concurrencia s'hi reuni, omplintlo de tal manera que no hi havia recó ni reconet ahont no s'hi vejés á las personas apretadas l'una contra l'altra, y veritablement que valia forsa la pena, puig s'anava á escoltar al llorejat «Orfeo Pamplonés», á festejar als cantors de la hermosa terra baska, y á saludar á nostres germans, als que combregan ab nostras mateixas ideas y enlayran la benvolguda Patria per medi de cants entusiástichs y notas encoratjadoras. A més d'aixó hi havia encara un altre motiu poderosíssim que ajudava á fer més bonica, si cab, la vetlla, y era'l poguer veure enllasats ab estreta y coral abraçada, el dit «Orfeo Pamplonés» y l' nostre estimat «Orfeo Catalá», quin prenia també part en el concert en obsequi als companys forasters que'ns visitavan, establint aixís la veritable germanor que ja desde'ls primers moments s'ha manifestat entre Catalans y Baskos.

Totas las composicions del programa foren estrepitosament aplaudidas, pero ahont l'engrescament del públich pujá d'una manera gran, sigué en la *Jota navarra*, que hagué de repetir-se en re-mitj d'estrepitosos aplaudiments; finalisá'l concert ab el *Gernikaco Arbola* que fou escoltat á peu dret per tot el públich en general, com també aixís mateix ho foren *Els Segadors* que entoná briosamente l' «Orfeo Catalá», en la segona part del concert.

El diumenge següent, tingué lloch en el Palau de Bellas Arts, el festival que en obsequi al «Pamplonés» organisá l' «Associació dels Coros de Clavé», assistint-hi el públich d'una manera tan numerosa com pocas vegadas se veu. Els coros de l' «Associació» cantaren ab la deixadesa y desafinació de sempre, *La Maquinista* y *Las Galas del Cinca*.

El día següent, se verificá el següent concert del Pamplonés en el Novedats, executant d'una manera molt afinada, els números 1 y 4 del *Sentierak* (composició original del distingit orfeonista Sr. Moco-roa, enmotllada en cançons populars baskas y de factura bon xich efectista) la *Saltarelle* d'en Saint-Saëns, els *Pescadors* d'en Clavé y altres que mereixeren grans mostrás d'aprobació per part de la concurrencia, qu'era distingida y molt numerosa. A més, l'orfeonista Sr. Zubiría, executá al piano el *Concert en Re menor* de Mendelssohn, del que's menjá el tercer temps, executant en son lloch el *Molto allegro e vivace* del «Concert en Sol» del mateix autor, demostrant (com ja va ferho, en [el] concert del divendres ab el *Scherzo, giga y tarantela*, de Larregla), esser un discret pianista y un

bon executant. A instancias del públich, s'entoná'l *Gernikaco* y la *Jota navarra*, promouent abduas pessas xardorosas demostracions d'entussiasme y carinyo. El concert finalisá ab un «Pot-purri» que no valia la pena que 's cantés. L'orquestra que hi prengué part baix la direcció del Sr. Ibarguren, cumplí tot lo malament que va poguer; fins las timbalas estavan desafinadas

Ara bé çhavém de jutjar el treball artístich del «Orfeo Pamplonés?», creyém qu' es nostra obligació, y per lo tant anem á ferho.

Aquest treball, es bo relativament, mes pera poguerlo jutjar en deguda forma y ab seguretat, s' ha de tenir en compte l' ambient artístich que 's respira á Pamplona, ó mes ben dit, el grau d' educació y cultura musical que posseheix el poble pamplonés. Aquest detall nosaltres l' ignorém per complert, y per aixó es que no afirmarém en absolut las impressións rebudas sentint cantar al «Orfeo Pamplonés»; per de prompte n' hem rebuda una qu' es de capital importancia per una entitat musical, y consisteix ab el predominio que 's nota en las pessas dels programas, de la cantitat sobre la qualitat, per aquest motiu hem sentit executar el *Super flumina Babylonis* la *Rapsodia d' ayres baskos* y el *Diligam te*; també es degut á la educació musical á que 'ns hem referit avans, y especialment al gust artístich poch depurat que 'l públich pamplonés deu possehir, las interpretacions efectistas en grau superlatiu, referent á las que havém de confessar ab íntima satisfacció, que á Barcelona hi sobran afortunadament, y no s' ha de tenir en compte, pera assegurararnos de lo que dihem, sino ab quinas demostracions se rebé en el concert del dilluns la *Pepita* que anys enrera obtingué tan d' éxit aquí mateix cantada pe'l mateix «Pamplonés.» El Director Sr. Múgica prescindeix en absolut de la virtuositat y justaesa que deu observarse ab las indicacions de las partituras, cosa aquesta que 'l públich pogué apreciar per complert en els *Pescadors*, d' en Clavé, ahont el senyor Múgica s' empenyá en trobarhi efectes que, en realitat, no hi existeixen ni tenen fonament de serhi, descuydant en cambi els verdaders, els que en Clavé hi va escriure, ó sigan els efectes naturals, els que 's basan ab la naturalitat de l' escena que descriu el compositor. El públich, musicalment, no ha quedat satisfet del tot, principalment per un motiu inconscient en ell, qu' es la manera ab que se li ha presentat l' ordre de las pessas en els programas, que han resultat veritables paletas de pintor, ahont s' hi troba el roig al costat del vert y 'l morat al costat del groch, ó siga á Perossi, de la moderna escola italiana, al costat d' en Lotti de principis del sigle xviii (els programas deyan xvi) y á B. Florence, italiá fins á la médula y efectista á no poguer mes, al costat de Saint-Saëns, francés, convensut de sa escola, y virtuos en extrém; l' auditori no s' hi trobava bé en la música dels programas del «Pamplonés», y fins molts eran els que volian criticarlo dihent que cantavan malament, cosa que jo nego en absolut, puig els orfeonistas pamplonesos cantan bè, d' una manera molt cuydada y justa d' entonació; l' impresió que 'ns ha produhit á nosaltres, la sintetisarém en tres cosas que no 'ns han satisfet: 1.ª música cantada; 2.ª interpretacions efectis

tas; y 3.ª l'abús del talset per part dels primers tenors.

A l'hora en que aqueixas ratllas vegin la llum pública, els simpátichs orfeonistas serán ja á sas llars; sols desitjém que 'ls hagi sigut ben agradosa sa estada á Barcelona y que no 's fassi esperar gayre temps lo tenir la satisfacció de pogue'ls estrenyer la ma y darlos una coral abrossada de germanor y simpatía.

A última hora he tingut la satisfacció de llegir la resenya sobre l' "Orfeo Pamplonés" que ha publicat *El Diluvio*.

¡Quína llástima, Sr. Sanpere y Miquel, que vosté no hagués sentit els *Pescadors* cantats pe'l "Pamplonés"! ¡Quína llástima! are 'm podria dir si es possible posarhi efectes d' aquells que vosté diu que 'ls compositors no 'ls escriuhen en las partituras per la senzilla rahó de que *los efectos, efectos son*. Ja sab que en aquest terreno 'm te sempre á la seva disposició.

JOSEPH BARBERÁ.

Bibliografía.

LLIBRES Y PERIÓDICHS REGUTS EN AQUESTA REDACCIÓ.

CRÓNICA DE BARCELONA.—Revista municipal y de intereses locales.

El primer número d'aquesta interessant Revista conté un sumari escullit. Son text tracta importants assumptos d'actualitat que's relacionan ab la vida del nostre Municipi; conté curiosos datos sobre la mortalitat en Barcelona respecte als anys 98, 99 y 1900 que 's llegeixen ab interés. En un article titulat *La vida barcelonesa* s'ocupa del moviment artístich y literari de la nostra ciutat.

Cada número, que conté 16 planas y cubertas, val dos rals.

LA ROQUETA.—Ilustració Mallorquina, editada per la casa Amengual y Muntaner, de Palma de Mallorca.

Es una revista quinzenal que publica hermosos articles d'en J. Torrendell, Santiago Rusiñol, una bonica poesia de M. S. Oliver y altres treballs interessantíssims d'escriptors mallorquins. El retrato d'en Rusiñol, dos cuadros d'aquest pintor-escriptor, una secció d'*Heráldica Mallorquina*, fotografías d'aquella regió germana, els retratos dels nous Regidors de Palma y algunas caricaturas, de Bauzá.

Desitjém al dos nous periódichs molts any de vida y ab gust hi establím el cambi.

CANSÓ DE NADAL.—LO DESEMBRE CONGELAT, cansó popular catalana.

Es la XVIII de las que ab tanta aceptació publica el "Cansoner Popular".

Va acompanyada, com totes, de curiosas notas folk-lóricas y ostenta un hermós dibuix ornamental del notable artista Alexandre de Riquer.

Se ven á 10 céntims en el dipòsit de la Rambla de Sant Joseph, 11.

La Societat anónima "El Tibidabo" ens ha remés l' artístich cartell-anunciador del ferro-carril Funicular, executat per l'artista en Lluís Labarta.

Tant el dibuix com els tons del colorit resultan simpátichs, destacant ayrosament las figuras de primer terme.

VIDA.—Publicació quinzenal de Literatura y Art.

Acaba de sortir á Girona el primer número d'aquesta Revista que conté escullits treballs de Maragall, Pou, Gay, Franquet, Viver, Almeda, Masó y notas de Dant Alghieri y Aguiló Fuster.

PATRIA.—Revista literaria catalana ilustrada.

Al entrar al any III de sa publicació surt aquest periódich completament reformat d'una manera vistosa, ab text ben escullit y bonichs gravats.

Establím gustosos el cambi ab abduas publicacions.

ARXIVER.

Ab el present número repartim el p'ech 21 consistent en 8 planas de poema

CANIGÓ

una de las obras més genials del gran poeta MOSSÉN JACINTO VERDAGUER, quina primera edició catalana está agotada.

Al oferir al públich la nova edició d'aquest poema, joia de las lletras patrias, recordém á nostres suscriptors antichs y als que vinguin á serho desde'l número 64 fins á la terminació de l'obra, la promesa que férem de **regalar** pera la encuadernació del tomo **unas luxosas tapas en pasta y dorat**.

Al final donarém las *Notas* explicativas y el retrato del autor.

* *

IMPORTANTÍSSIM

Faltan pocas setmanas pera terminar l'hermós poema **CANIGO**, en quin final son ilustre autor hi ha afegit un treball literari que no figura en la primera edició agotada d'aquesta obra.

Tenim el gust d'anunciar á nostres volguts favoreixedors que la realisació de nostres lloables propòsits referents á que nostra **BIBLIOTECA LITERARIA** siga de las més valiosas que's publiquin, figuranthi en ella tot cuant de notable han produhit las lletras catalanas, es ja un fet, puig que després del **CANIGÓ**, repartirém en las mateixas condicions y forma, una nova edició de la novela

LA PAPALLONA

obra popularíssima, original del eminent novelista en

Narcís Oller

corretgida y esmenada expressament pe'l mateix autor y seguida del **JUDICI CRITICH** que feu d'aquesta obra el célebre novelista francès **EMILI ZOLA**.

Al propi temps ens plau adelantar la noticia de que tenim també en cartera, pera seguir á **LA PAPALLONA**, un llibre del genial poeta

Apeles Mestres

titulat

CANSONS

á una de quinas parts de l'obra, que dintre del tomo será dividida en tres séries, está donant els darrers retochs son eximi autor.

Ab rahó repetim qu'es un fet l'enlayrament de nostra **BIBLIOTECA LITERARIA**, donchs las mostrás no poden desmentirnos.

Aixó prometíam y aixís cumplim.

Nostre corresponsal de Calella ens escriu que'l diumenge día 19 d'aquest mes, la companya que dirigeix l'aplaudit primer actor senyor Joseph Sitjá y de la que forman part las distingidas actrius senyoras Ribó y Fusté, doná en el teatro "La Constancia" d'aquella vila una representació del drama de l'Iglesias *La res-closa*, que obtingué un bon desempenyo per part de tots els intérpretes. Unicament el senyor Casas, encarregat del paper de "David" doná, en l'últim acte, un xich de fredor al personatge.

El públich que omplia el local premiá als artistes ab verdaders aplausos.

L'*Avar* dú per títul un bonich drama en tres actes, original dels senyors Manel y Joseph Doménech, quin estreno tingué lloch en el Centre Católich d'Obrers de Girona, el día 19 del mes corrent.

En l'obra s'hi observa un apreciable y esperansador temperament artístich de sos autors.

La concurrència, per cert numerosíssima, els hi tri-

butá una expontania acullida, cridantlos al final de tots els actes. El desempenyo, que resultá inmillorable, especialment per part dels senyors Creus, Illa y Vilaseca, contribuí al bon écsit de l'obra.

Els cotxes del tren Funicular, qu'encara eran d'estiu, han sigut objecte d'una reforma que's feya imprescindible dintre la época hivernal, consistent en uns marchs ab vidre que privan als passatjers de las molestias del ayre talladís.

Creyém que dita reforma será productiva pera la Societat anónima "El Tibidabo".

Dugas noticias que á ben segur alegrarán als ay-mants de las lletras catalanas.

Sabém que l'eximi prosista catalá en Joseph Pin y Soler, prepara una segona edició de sa bellíssima novela *La familia dels Garrigas*, agotada feya molt temps.

També sortirá próximament el poema *En Miseria* que ha acabat nostre bon amich l'eminent dibuixant-poeta Apeles Mestres.

Augurém á abdos autors l'écsit que sempre obtenen ab sas hermosas obras.

La falta d'espai ens priva d'oferir á nostres volguts llegidors la ressenya crítica de la Exposició que 'ls pintors francesos Mr. y Mme. Degouve de Nuncques tenen á ca 'n Parés, conforme prometiam en el número passat.

La setmana vinenta en parlarém ab la detenció que mereixi.

Invitats per la Junta Directiva de la "Societat Cervantes", hem tingut el gust d'assistir á una de sas hermosas festas. Pochs balls de disfressa donan tant goig als ulls com el celebrat la nit del dissapte en el teatro de Novedats.

El local espléndidament decorat, despedia una alegria sorollosa que durá fins á las primeras horas de la matinada.

Pera'l día primer del vinent mes, s'anuncia el segon ball que suposém será tan lluhit y animat com el que lleugerament ressenyém.

Els deu concerts que per compte de l'acreditada casa Ribas y Estradé se donarán en el teatro del Liceu, durant la vinenta Cuaresma, prometen revestir importancia.

Ne dirigirá tres el mestre Colonne, un el mestre Goula (pare), tres el mestre Kunwolo y tres més el mestre Panzner, en dos dels quals se presentarà el concertista de piano Rosenthal y en un altre el violinista catalá Manen.

L'abono obert pe'ls senyors Ribas y Estradé, ab motiu d'aquets concerts, es objecte d'una acullida entusiasta, haventhi molta demanadissa de localitats, circumstancia que fá esperansar un écsit gros en tan desitjadas festas artísticas.

Cumplint lo que veníam anunciant desde fa alguns números respecte á la celebració de **petits Concursos Artístichs y Literaris** dintre del corrent any, convoquéu avuy el primer de dits Concursos, ben convensuts de que 'ls modestos estímuls ab que obsequiarém als conreuhadors del Art y de las Lletres serán tinguts en consideració y que tothom ne pendrá la bona voluntat.

Es un camí obert que pot seguirse un día ab més amples proporcions. Lo important es que'l camí, per menut que siga, s'obri: pot aixamplarse ab molt temps de caminarhi.

Avant donchs,

Primer petit Concurs de CATALUNYA ARTÍSTICA

S'ofereix un Premi consistent en **CINQUANTA** pessetas al autor que presenti els *tres millors dibuixos* que tracti cada hù: **Pahisatje, Ornamentació y Figura.**

Els autors que vulgan concórrehi, deurán tenir en compte las següents condicions:

1.ª Se deixa al bon gust d'ells l'assumpto dels temas y las dimensions del tamany; pero cal adverti'ls que'ls dibuixos premiats, al gravarse, haurán de reduhirse al máxim d'una plana del nostre periódich.

2.ª Es indiferent que'ls dibuixos estigan executats en cualsevol procediment, pero que'l que adoptin no puga fer desmereixer la reproducció.

3.ª Cal que'ls *tres dibuixos* que remeti cada autor, vingan, naturalment, sense firma. N'hi haurá prou en que vagin enfaixats y en la faixa hi sobressurti un lema ben visible y en lletra clara, pera que, cas de resultar premiats els d'aquell plech, puga cridarse al autor del lema pera que firmi sos originals avans de manarse gravar.

4.ª Els dibuixos premiats se publicarán dos números després al en que's fasse públich el Veredict.

5.ª El Jurat Calificador se reserva el dret d'adjudicar els Accéssits que crega justos. Aquestas distincions consistirán en la entrega d'un acreditatiu firmat pe'l Jurat en plé. Els dibuixos que obtingan Accéssit també serán publicats dintre'l cos del periódich en números successius.

6.ª El plasso pera l'admissió dels treballs se tancarà per tot el día 22 del prop-venent Febrer.

Aixís ho acordá en aquesta ciutat el día 23 del corrent mes, el Jurat Calificador, compost dels eminentes artistes: **Modest Urgell, Apeles Mestres, Lluís Graner, Ramón Casas** y nostre Director **J. Ayné Rabell**, á qui deurán dirigirse tots els treballs.

CATALUNYA ARTÍSTICA

SETMANARI IL-LUSTRAT de Literatura, Arts y Teatros

Redacció y Administració: — *Raurich, 20, principal.* — (*Hi ha bussó á la porta.*)

DIRECTOR: **J. AYNÉ RABELL.** — ADMINISTRADOR: **BARTOMEU LLURÓ**

16 planas de text degut als millors prosistas, poetas y crítichs regionals. — **8 de folleti literari.** — Gravats y dibuixos de notables artistes.

PREUS DE SUSCRIPCIÓ: BARCELONA, trimestre **2 pessetas.** — FORA, mitj any **4 pessetas.**

EXTRANGER un any **12 franchs.** — NÚMERO CORRENT, **15 céntims.** — NÚMERO A TRASSAT, **20 céntims.**